

La violència i els cops d'estat a la República Centreafricana no han cessat d'ençà que es va independitzar de França, el 1960.

nova Constitució i convocà eleccions, les quals guanyà en segona volta.

Sota el seu mandat, i malgrat que el país ha viscut en un tens equilibri entre cristians i musulmans, amb alguns episodis violents, i a pesar també de la xacra de la corrupció massiva, s'ha aconseguit una certa estabilitat política i fràgil pau, això sí: vigilada pels exèrcits irregulars, coneguts com "grups d'autodefensa".

L'origen de l'esclat de violència actual ve del fet que el govern de Bozizé intentà desfer aquestes falanges armades. La principal reticència se la trobà en el Seleka, l'exèrcit musulmà. Finalment arribaren a un acord el 2007: els irregulars passarien a formar part de les forces armades de l'estat i a canvi el president es comprometia a l'alliberament dels presos polítics del grup i a pagar una subvenció als seus guerrers que volguessin deixar les armes.

Se signà l'acord i la calma estable va semblar possible per primera vegada des de la independència. Va ser un miratge. El desembre de 2012, en constatar que passaven els anys i no acabava de complir-se el pacte, els caps militars del Seleka es revoltaren contra el govern. Però el gener de 2013 acceptaren, forçats per la pressió internacional, sobretot francesa, tornar a negociar amb Bozizé. No serví de res. Tres mesos més tard, el març següent, perpetraren un colp d'estat, i posaren al poder el seu cor-religionari Michel Djotodia. El país s'abandonà novament al caos, amb enfrontaments entre grups paramilitars, milers d'assassinats, violacions massives, robatoris a gran escala... El president fugí cap a l'exili alhora que reclamà l'ajuda francesa per retornar a la presidència. Però l'ex-metròpoli optà en aquesta ocasió per forçar els bàndols en conflicte que trobessin una sortida de compromís.

Catherine Samba-Panza, batllessa de la capital, va ser l'únic nom que els dos grups enfrontats acceptaren. El gener passat el Parlament la investia com a nova presidenta, tot i que interina, amb el mandat d'assolir, abans d'un any, un acord de pau estable entre les dues comunitats.

El seu fracàs seria equivalent a un oceà de sang.

Miquel Payeras

L'escalada de la violència al vostre país és manifesta: els cristians ataquen els musulmans. Més de mil persones han mort fins ara i les organitzacions de drets humans parlen de genocidi. En té part de culpa la comunitat internacional per haver fracassat a l'hora d'incrementar la presència de tropes franceses i africanes?

—El paper que està fent la comunitat internacional és molt cautelós. No poden ser a tot arreu. No tenen tants soldats per fer-ho. El desplegament de 1.600 soldats francesos i 5.000 per part de la Unió Africana mereix un reconeixement. En veritat no és que es pugui parlar de complicitat.

—Vós mateixa sou cristiana. Hi ha perill que tota la població musulmana del país sigui assassinada o expulsada?

—No, encara hi ha esperança. No és que la violència contra els musulmans s'hagi desfermat arreu de la República Centreafricana. En moltes zones els rectors i els imams estan intentant que la gent es tranquil·litzi, i sense aquest esforç ecumènic la situació encara seria pitjor.

—Esteu fent una crida a la comunitat internacional per un increment de les forces de pacificació? Espereu, d'altra banda, que Alemanya hi tingui un paper?

—Brussel·les ja s'ha compromès que la UE desplegarà tropes i fornirà ajuda financera i humanitària. Alemanya hi està altament implicada, i sense el seu suport aquest compromís no s'hauria assolit mai.

—Exactament, per què hauria la UE d'ajudar el vostre país? Hi ha hagut moltes missions de pau a Àfrica que han fracassat.

—L'ajuda és essencialment una qüestió de solidaritat. Els països de la Unió Europea són també membres de les Nacions Unides, i per això tenen l'obligació d'assistir d'altres membres que ho necessitin.

—Fins fa poc la República Centreafricana no era coneguda per cap conflicte religiós. Ara sembla que estigui en primera línia el xoc de cultures. Com s'ha arribat a això?

—De sempre, cristians i musulmans han coexistit en completa pau. El con-

“Encara hi ha esperança per a la República Centreafricana”

La presidenta de la República Centreafricana, Catherine Samba-Panza, parla de la violència que esquinça el país i la intervenció de França i la Unió Africana.

flicte actual no va esclatar com una batalla religiosa. Va sorgir com una rebel·lió política contra el govern central perpetrada per la milícia rebel Seleka. Aquest grup el formen una majoria de musulmans que provenen principalment de Sudan i del Txad. A fi de defensar els seus poblats, aleshores, els cristians van organitzar la seva pròpia milícia, els anti-balaka. Totes dues faccions incloïen bandits entre les seves files. I són fonamentalment aquests elements criminals els perpetradors de la violència.

—**I qui hi ha al darrere de les milícies?**

—Gent amb una agenda política molt clara, com ara François Bozizé, l'ex-president que van derrocar ara fa un any. Planten les llavors del caos a fi d'intentar tornar al poder.

—**En tot cas, aquestes zones de la República Centreafricana sota control dels musulmans podrien convertir-se en viviers de fonamentalistes?**

—Es tracta d'un risc que afecta la comunitat internacional tant com a la República Centreafricana. Hem d'estar vigilants i evitar que això s'esdevingui. No permetré que aquest país es divideixi.

—**I què podeu fer per aturar-ho? Ni tan sols teniu el control del vostre exèrcit, a qui no cal ajuda a l'hora de cometre atrocitats.**

“**Fa poques setmanes que estic en el càrrec. No he tingut temps encara de resoldre tots els problemes. Però sóc la cap d'estat i em faré de valer.**”

—Fa poques setmanes que estic en el càrrec. I encara no he tingut temps de resoldre tots els problemes. Però sóc la cap d'estat i em faré de valer.

—**Sou només la tercera dona presidenta d'un país africà. Penseu que això juga al vostre favor?**

—És una fita, un triomf per a una nació que ha conegut 20 anys d'assassinats i caos. El poble em va acceptar immediatament. No crec que haguessin acceptat igualment un altre líder cas que fos un home. Els homes són considerats agressors. Les dones són respectades en la nostra cultura, particularment les dones d'una certa edat.

—**Com pot la societat superar mai el trauma ocasionat per la guerra civil?**

—El sistema jurídic hi té un paper crucial. Defugir els càstigs d'aquella manera no ha de ser una alternativa. Els criminals han d'afrontar la seva responsabilitat. Només en aquest cas la gent de la República Centreafricana tornarà a conviure en pau. L'estat necessita restablir la seva autoritat i aleshores celebrarem eleccions.

Jahn Pul i Petra Truckendanner

©Der Spiegel

Traducció d'Alba Collado